

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO: MJESEČNO
K 1-20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVNO I U TUŽU U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

ŠIBENIK, 14. SRPNJA, 1914.

ŠIBENIK JE PROGOVORIO.

Gnjev i proklestvo naroda nad smutljivcima - Veličanstvena skupština - Povorka složnog naroda - Burne večernje demonstracije.

Jer što kašnje, sve to jače tuče! A trebao je, istina, Šibenik, dosta vremena, da se snadje u smutnji što mu je posijali neprijatelj njegova napredka, rušitelj mira, dušmani hrvatstva. A kada se snašao, razabrao, sjecknuo je šibenski lav snagom tolikom i takovom, da su smutljivci ostali iznebušeni, uprepašćeni.

Šibenik je u nedjelju progovorio; a njegova riječ je osuda i kletva nad smutljivcima. U nedjelju je progovorila duša narodna, ona po smutljivcima izmučena, izsisana ali ne ponižena narodna duša. Ne, nije varalicama, nije smutljivcima pomoglo ni to što su nam u borbu podmetnuli jednog šibenčanina. Marko Stojić, dok je srepljen sa jednim Krsteljem, za šibenčane je mrtav. Pokušao je manevarirati sa pravaštvom, pošao je i u Rogoznicu, ali mu čestita narodna duša odgovara: Marko Stojiću, u tebi je stalo da bude načelnikom Duilbić, u tebi je stalo da ti isti budeš načelnikom. Da ti je bilo stalo do pravaštva, bio bi došao, kada te pravaši pozivali. A sada je kasno. Došao si, kada je sporazum uglavljen i hoćeš, da Dulibić krene vjerom. Ali znaj, Dulibić nije Krstelj, nije varalica. Poštena se riječ ne gazi ni za živu glavu, pa i ti, kao pošten čovjek, bi prvi morao ustati proti kršenju zadate beside.

Hoće li Marko Stojić još u zadnji čas razumjeti, što od njega traži dužnost Hrvata i ponos šibenčanina? Hoće li razumjeti, da narod nemože slijediti njega, kada ga ne slijede ni oni njegovi prijatelji koji 1907. uzanj vojevali; kada njegov postupak osudjuju rođjaci njegovi; kada se zgraju ista braća mu i sestre; kada ista njegova obitelji, oni najbliži i najmiliji njegovi mole ga i preklinju, da ne ide sa smutljivcima koji blatili mu poštenje i htjeli ga materijalno uništiti, već da ostane među svojim prijateljima, rođjacima među šibenčanima!

Zao nam je, da Marko Stojić nije u nedjelju čuo, kako govori duša narodna. Možda bi se još u zadnji čas lecnuo i spasio se od sramate koju mu nosi njegovo suortaćenje sa jednim Krsteljem, za koga je sam govorio da zaslužuje da ga šibenčani ubiju. Možda bi još na vrijeme opazio ponor, u koji ga vode Srbi i oni koji su u njihovoj službi.

Uostalom, neće li Marko Stojić ljubav sa šibenčanima, sa Hrvatima, eno mu slobodno Krstelja, eno mu Srba, šibenčana, pravog Hrvata tamo neće naći, niti će ikoga u takovo protuhrvatsko i protušibensko kolo povući.

Šibenik — grad i sela — pokažao je u nedjelju, što misli. Nikačva sila neće narod šibenske občine privesti u službu špekulanata, varalica i zlikovaca narodnih. Redovi bojni su svrstani, pa naprijed uz pomoć Božju: za Šibenik, za Hrvatsku!

Veličanstvenost skupštine.

Već u 9 i po prostrano dvorište Vatrogasnog Društva počelo da se puni mnogobrojnim svijetom iz grada i okolice. Dalje i za same skupštine pridolazili još uvijek novi, građani i seljani, tako da se mnogi zadovoljiše stati na samoj cesti pred dvorištem. Ovakove skupštine Šibenik ne pamti. U samom dvorištu natislo se preko 2.500 ljudi.

Svijet iz okolišnih sela podranio rano u jutro, a sve veselo ko da ide na pir, a i jest pir, pir narodne sluge i ljubavi. Veličanstveni onaj prizor podsjećao je na herojska vremena prvih narodnih borba. Sloga i ljubav onih doba evo obnavljaju se te se mnogom starcu, od uzbuđenja što vidi svu braću u jednom kolu, spustila niz naborano lice suza rodnostnica.

Narod je shvatio poziv svojih vođa zastupnika dra. Ante Dulibića i dra. Vice Iljadice, te se odazvao u tolikom broju i takovim oduševljenjem, da su neprijatelji sluge, dušmani Šibenika, ostali preneraženi, uprepašćeni.

Na predlog dra. Iljadice aklamiran je za predsjednika skupštine g. Vladimir Kulić.

Govor predsjedatelja.

V. Kulić otvara skupštinu zahvaljujući na povjerenju. Predstavlja povjerenika vlade gosp. Vinka Vallesa. Kaže, zašto je ova skupština sazvana. Za predstojeće občinske izbore, hrvatske stranke uglaviše sporazum, kako bi upravljanje občine, vođeno vještim rukama, bilo na korist puka. Dosad u tome pogledu se griješilo, ali taj grijeh smo mi šibenčani skupo platili. Tako unapred nesmije biti. Občina nesmije biti ničija podvornica, već svojina građana i sela, i tu narodnu baštinu moramo mi čuvati ko svetinju. Borba, koju smo dosad vodili, bila je luda, na račun trećega, koji se tom borbom koristio, te sad bi htio da nam zajaši za vrat. Koja korist od onih što viču „Živila Hrvatska!“, a za narod ništa ne rade? Veseli ga, što je narod, građani i seljani, u tako silnom broju pohrlio na skupštinu. Tko nije mogao da dodje, duhom je s nama. Primorejski pak sela pismeno izjaviše svoje pristajanje. Budući rad občinske uprave ima biti: rad za dobro i napredak občine u ekonomnom, kulturnom, vjerskom i narodnom pogledu, te završava poklikom: „Živio svjestan narod Šibenika i šibenske okolice!“ što je mnogobrojni onaj narod prihvatio burnim odobravanjem govorniku.

Govori zast. dr. Dulibić.

Pozdravljen burnim poklicima, sred obćeg oduševljenja uzeo je riječ narodni zastupnik dr. Ante Dulibić. Reče, da je u desetogodišnjem

svom zastupničkom djelovanju imao samo dva radostna dana: prvi, kada ga složan narod pred deset godina birao svojim poslanikom na carevinsko vijeće, iza smrti blagopokojnoga viteza Šupuka. (Slava mu!); drugi, danas kad evo gledam čitav narod, udružena sela sa gradom, da posvjedoče naš rad, našu slogu za napredak i procvat Šibenika i njegove občine. Do jučer zavajdeni pružimo radi interesa drugoga grada, naše občine jedan drugome ruku, a ta ruka nije samo i nesmije biti samo bratska, već mora biti zagrljaj ljubavi i rada za dobrobit hrvatskog nam naroda. (Tako je! Živio!) Da li je prijatelj našega Šibenika, naše občine i napredka njihova onaj koji od sluge bježi a sije smutnju? (Burni, jedno-dušni: Doli smutljivci! Živila sloga šibenčana!) Rad, štednja i mir neka je geslo našem budućem djelovanju; gdje vlada ovo troje, tamo je napredka, tamo je i blagostanja. (Tako je!) Svi smo dužni za ovo raditi, a tko se tome protivi i tko, premda pozvan, neće da u takovom djelovanju sudjeluje, taj nije prijatelj naroda. (Tako je!) Završava, pozivljuć prisutne da svoj glas daju ljudima, koji će u bratskoj slozi poraditi za napredak i procvat Šibenika i njegove prostrane občine. Živili svjestni birači! Bog vas živio!

Ogromno mnoštvo pozdravlja svog zastupnika; gromni poklici ore se: Živila sloga šibenčana! Živio zast. dr. Ante Dulibić! Živio dr. Vice Iljadica! Živio Šibenik! Živila Hrvatska!

Govor dra. V. Iljadice.

Burno i oduševljeno pozdravljen progovorio je zatim dr. Vice Iljadica te reče: Braćo šibenčani! I prije sam vas ovako pozdravljao na skupština-nama, ali nebjasmo tu svi. Danas evo nas svi na okupu, pa zato ovaj pozdrav mogu vam upravitati radošću i zadovoljstvom. Nevolja gola — najbolja škola. Došao dušmanin među nas i rastavio nas sebi na račun, a nama i našoj občini na propast. Današnjim danom, kada utvrdismo slogu naroda, sviće nam zora ljepše budućnosti. (Burno klicanje: Živila narodna sloga!) Svaki onaj koji nastoji da ovu bratsku slogu pomuti, taj je naš neprijatelj (burni: Van smutljivci!). Samo ljubav za Šibenik i narod njegove občine doveli nas do ovog zbiljdenog dana, koji ćemo svi blagosliviti. Mi smo i protivnike molili, da novo občinsko vijeće biramo svi složno, ali oni će te sluge izključivali su zast. dra. Dulibića i njegove sumišljenike, stranku prava, što sam ja skupa sa svojim prijateljima odbio, jer kakva bi to sloga bila kada bi se biralo proti jakoj stranci zastupnika Dulibića. (Tako je! Živio!)

Govornik zatim čita tačke sporazuma uglavljenog između stranke prave, starih narodnjaka i naprednja-

ka. Cijeli sporazum može se svesti u tri tačke: Javni život ne smije se lučiti od privatnoga; tko je nepošten u privatnom životu, nemože da bude pošten ni u javnomu. Ljubiti svoju domovinu, svoj narod i brigati se za njegov intelektualni i moralni napredak. Gospodarsko pridignuće našeg naroda uobće, a seljaka u prvome redu.

Govornik crta žalostne prilike občine šibenske pod načelnikanjem Krstelja. Za ozdravljenje, uređenje ovih prilika hoće se čvrste volje, rada i štednje. To se pak može postići samo složnim silama, a u toj slozi mora da prednjači občina sa svojim zastupstvom, svjestnim odgovornosti i pred Bogom i pred narodom.

Burno odobravanje popratilo je govor dra. Iljadice. Oduševljeno klicanje: Živio dr. Iljadica! Živio zast. dr. Dulibić! Tačke sporazuma prihvaćene su aklamacijom.

Nadučitelj Belamarić.

U svom govoru bavi se ekonomskim pitanjima te ističe, da se je u tom pogledu napredovalo, ali se je moglo mnogo više da nije bilo Krstelja i druga mu (Doli šišmiš!) koji bacali klipove našemu radu. Nada se, da će unapred rad, štednja, ljubav i sloga prozeti sve nas, na dobrobit našega naroda uobće, a onog seljačke ruke napose. (Burni: Živio!)

Zaključak skupštine.

Predsjedatelj V. Kulić zaključuje ovu znamenitu skupštinu, koja utvrdila hrvatstvo, rad, ljubav i slogu šibenčana te kliče: Živili svjestni birači grada i okolice!

Oduševljeni poklici domovini, vođjama, slozi gromno odjeknuše, a pjevanje „Lijepe naše“ zaključilo ovu veličanstvenu skupštinu, kakve Šibenik još nije doživio.

P OVORKA.

Nakon skupštine mnogobrojno ono mnoštvo, pojačano još uvijek pridolazećima, svrstalo se u povorku, na čelu joj hrvatska trobojka, a odmah iza barjaktara zastupnik dr. Ante Dulibić i dr. Vice Iljadica. Povorka je krenula cestom te ulicom Nove Crkve u ulicu sv. Ivana, pa glavnom ulicom, trgov Bazilike na obalu te uzduž perivoja Poljanom natrag u vatrogasno dvorište. Prvi redovi bijahu kod pravoslavne crkve, a zadnji još se sukali iz vatrogasnog dvorišta. Računa se, da je u povorci bilo od 4.500 do 5.000 ljudi, ponajviše sve sami izbornici. A ni dječaci nemogahu srcu odoljeti, te se i oni svrstaste pred povorku.

Povorka je bila dostojanstvena manifestacija za narodnu slogu a protiv smutljivaca. Razliježali se gromni poklici: Živila Hrvatska! Živila narodna sloga! Živio dr. Dulibić! Živio dr. Iljadica, Van smutljivci! Ži-

dragano mnoštvo pjevalo je „Oj, Hrvati, jošter živi“, a čestiti naši zagorci zabugarili po narodnu. Motreće občinstvo zanosno je pozdravljalo, kicalo i cvijećem obasipalo narodne vođe. Kada je povorka prolazila obalom do Hotel Krka, fotograf Anelli snimio je i tako ovjekovječio ovu impozantnu manifestaciju. Mi ćemo ovu sliku donijeti u jednom od narednih brojeva, da je narod sačuva kao dragu si uspomenu.

Nakon ove veličanstvene i dostojanstvene povorke, mnoštvo se opej sjetilo u vatrogasno dvorište. Tu je dr. Iljadica mnoštvo oslovio vesele se, što je sloga prodrila u najšire slojeve pučanstva. Ova sloga jamstvom je za sretniju budućnost, pa zato kliče: Živio svjestan šibenski narod! Živili svjestni birači! Živila Hrvatska!

Predsjedatelj V. Kulić spomenuo prvašnje slavne narodne borbe, izvojevane slogom naroda i radom blagopokojnoga viteza Šupuka (burno klicanje: slava!) Uz poklik: „Živila sloga! Živila Hrvatska!“ zaključuje manifestaciju. Oduševljeno mnoštvo na to je otkrile glave odpjevalo narodnu himnu i razišlo se u zanosu zadovoljstvu.

VEČERNJI ISKAZI.

S večera ko da su gromovi tutnjili, neprekidno i muklo, tako se Šibenikom razliježala vika što dolazila sa Poljane.

Dušmani Šibenika, koji se obdan zavukli u svoja duplja, na večer u 9 sati kada se građanstvo već razilazilo svojim kućama, mislili su, da mogu pokazat malo kuraže. Vračala se iz Konjeverata četiri krcata kola naših sa našim urednikom. Kudgod prolazili, občinstvo dočekivalo ih klicanjem slozi i narodnim vođjama. Povorka kola prošla je i mimo kavane na Poljani. Ondje skupljeno jedno 50 mišadi došlo je na nesretnu ideju, da zažviždu. Zlo po se, jer se gnjev naroda, koji se u čas sjetio na Poljanu, oborio na njih. Građanstvo je, čuvši viku, iztrčalo iz kuća. More ljudstva prekrilo Poljanu i do nje nalazeće se ceste te priredilo takovu mačju deraču Krstelju, da je nemoguće opisati. Stijali ljudi pričaju nam, da takova šta nije bilo vidjeti ni za poznate afere Mozanbana. I ako kasnula era, preko tri hiljade osoba sleglo se na Poljanu i izreklo nad smutljivcima bučnu, poraznu osudu.

Nemoćna naprezanja Krsteljevih krpelja gušila se u onoj gromovnoj tutnjavini množta. Puna tri četvrt sata trajala je ta mačja derača, za koje na Krstelja palo toliko i takovih poklika, da čovjek, kojemu je iole do obraba, nebi smio ni pojaviti se među svijetom. Ono bijaše reakcija građanstva na izazovne bludničke bljuvotine Krstelj-Drinkoviće bande, ono odgovor na razbojničko pisanje varalica

i zlikovaca protiv našega grada, protiv sloge narodne i protiv najzaslužnijih narodnih muževa.

Moralo je izaći oružništvo i vojničstvo, koje raztjeralo svijet, izpraznilo Poljanu i zatvorilo sve prilaze.

Grad i okolica.

Zahvala občini šibenskoj. Dne 11. ov. mj. primila je občinska uprava slijedeći brojaj iz Beča:

„Vrhovni odgovjateljni ured Njegove c. i

k. Visosti prejasnog *blagopokojnog nadvojvode Frana Ferdinanda časti se izraziti najtopliju zahvalu uglednoj občinskoj upravi za žalovanje izraženo u ime pučanstva Šibenika. — Rumerskih, vrhovni dvorski meštar.*

Radnje na gradskom vodovodu započele. Zlogukim prorocima laž je pripjela. Rugali se sa gradskim vodovodom, a evo radnje su već započele. Dne 11 ov. mj. uzsljedio je razpis dražbe za sve odnoseće se radnje. Jučer pak prispio je iz Zadra inžinir Bergmann sa jednim monterom, da izpita vodovod od vrela do reservoirara. Kako je u prvom redu nestašici vode kriva okolnost, što je cijev, koja ide iz reservoirara u grad, postavljena mnogo više od cijevi za

željeznicu, to će inžinir Bergmann odmah se dati na posao, da cijev snizi u istu razinu sa cijevi za željeznicu. Ova će se radnja obaviti u par dana, **te će grad već slijedeće sedmice imati dostatno vode**, da je naše domaćice neće trebati želiti ko ozebao sunca i čekujući dangubiti.

Kako je detaljna osnova šmrka već stigla, to će radnje za predgradnju i nadogradnju vodovoda napredovati u čitavom obsegu.

† **Jakov Stojić.** Podlegnu evo i ovaj pravaški hrek. U nedjelju u 6 sati jutrom preselio se na bolji svijet u 67. godini života, s jednom tugom u srcu, što nemože i on da se nadje u kolu složne braće i da

svoj glas dade predloženicima narodne sloge. Čeličan rodoljub, iz pravaškog gnjezda, iz naše šibenske Gorice, učestvovao je u svim borbama stranke prava oduševljenjem i samoprijedorom.

Dne 13. ov. mj. bio mu je sprovod, kojemu učestvovalo mnogobrojno naše građanstvo. Neka je čestitom starini rajsko naselje. a uciviljenoj obitelji i rodbini naše saučeeše u teškoj tuzi.

† **Ivanka Zaninović.** Čestitog starinu pravašku koreniku Peru Zaninovića stigla je teška žalost smrću mile mu kćeri Ivanke, preminule jučer u 16. godini života. Jntros mnogobrojui prijatelji odpratiše dragu pokojnicu na vječni počinak. Duša joj se

raja naužila, a uciviljenom ocu i čitavoj obitelji naše djeiovanje.

Zbor zboruje srpcad ponosita. Sinoć je bio zbor srpcadi. Kažu, da su zaključili izać u borbu. Nakon zbora vidjelo se Marka Stojića izlaziti skupa sa car Lazarom (Marko Mirković), Nikom Skočtom, Kurajicom i drugom srpcadi. To su ti Stojićevi „pravaši“!!! Kažu nam još, netom je taj zaključak stvoren, da se je od straha nebo srušilo a mjesec pao na glavu „mekanog“ dra. Mekale.

GOSPODU PREDPLATNIKE molimo, da se sžete svojih dužnosti te nam čim prije pošalju proplatu.